

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ

ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΩΝ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ
ΝΗΣΩΝ.

(Εκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Βέβαιον φαίνεται, ὅτι οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῶν Βρεττανικῶν νήσων οὐδένα καθίδρυον ναὸν εἰς τὴν Θεότητα. Καὶ εἰς αὐτὰ δὲ τοῦ Ὀσσιάνου τὰ ποιήματα, τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν Βρεττανῶν ποιητῶν, εὐρίσκωμεν ὅτι ὁ Ἐξοχος τῶν Βάρδων (α) δεικνύει περιφρόνησιν τινα κατὰ τε τῶν ναῶν καὶ τῆς λατρείας τοῦ Ὀδίνου, Θεοῦ τῶν Σκανδιναυῶν (β). Ὁ Ὀσσιανὸς παρίσται τούτους λαοὺς τούτους ἐπικαλουμένους τὸν Θεὸν πέριξ ἀγάλματος καλουμένου « πέτρα τῆς δυνάμεως », καὶ μέμνηται τὴν λατρείαν ταύτην ὡς ἀσεβῆ. Οἱ Δρυῖδαι, οἱ Βάρδοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν κατηχούμενοι λαοί, ἐθεώρουν ὁλόκληρον τὴν φύσιν, ὡς τὸν ναὸν τῆς Θεότητος. Δὲν δύναται τις ὁμῶς ν' ἀμφισβῆσται ὅτι οὗτοι εἶχον γνώσεις περὶ τῆς ὑπάρξεως ὑπερτάτου ὄντος, καθότι ἐπίστευον εἰς τε τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ εἰς τὰς ποινὰς καὶ ἀμοιβὰς μελλούσης ζωῆς. Κατὰ τὴν δόξαν αὐτῶν, τὰ νέφη ἦσαν ἡ κατοικία τῶν ψυχῶν μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀποχώρησιν· αἱ ψυχαὶ τῶν ἐνδόξων καὶ ἐναρέτων μετέβαινον εἰς τὰ ἐναέρια μέγαρα τῶν Πατέρων των, ἐνθα μετ' εὐφροσύνης τὰς ὑπεδέχοντο, ἐνῷ αἱ τῶν κακῶν, τῶν ἀνάνδρων καὶ βαρβάρων ἀπεκλείοντο τῆς κατοικίας τῶν ἡρώων, καταδικασμένοι νὰ πλανῶνται εἰς τὸν ἀέρα. Διάφοροι θέσεις ἦσαν ὠρισμέναι διὰ τοὺς κατοίκους τῶν ὑπερνεφῶν τούτων μεγάρων, ἐξ ὧν ἡ πρώτη κατεῖχετο ὑπὸ τῶν ἀναδειζάντων ἀξιοπύκα καὶ ἀνδρίαν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν τῷ κόσμῳ παροικίας των· ἡ δὲ ἰδέα αὕτη ἐπλήξανε τὸν ζῆλον τῶν πολεμιστῶν. Ἡ ψυχὴ διατηροῦσα τὰς αὐτὰς ὁρέξεις, οἷας καὶ ἐνταῦθα, ἀπῆλθεν

(α) Βάρδοι, τάγμα ἱερέων κατώτερον τοῦ τῶν Δρυῖδων, περὶ ὧν λεχθήσεται κατωτέρω.

Σημ. τοῦ Μεταφρ.

(β) Ὁ Ὀδίνος ἀναλογεῖ μετὰ τοῦ Διὸς μὲν, ὡς καλούμενος ὑπὸ τῶν Σκανδιναυῶν, Καθολικὸς πατήρ, καὶ δεσπόζων πάντων τῶν Θεῶν μετὰ τοῦ Ἄρειος δὲ, ὡς πατήρ τῶν μαχῶν καὶ υἱοθετῶν τοὺς θνήσκοντας ὑπὲρ πατρίδος. Τὰ ἀπονεμόμενα αὐτῷ ἐπίθετα ἦσαν 126 τῶν ἀριθμῶν, ἐξ ὧν τὰ ἀξιολογώτερά εἰσι· Πατήρ τῶν αἰώνων, Ἐψίστος, Ἄετος, Πυρπολητής, Δημεγέρτης, Πατήρ τῶν σκυολήκων, Βρέγων βέλγ, κτλ. Τὴν ἀπειρον αὐτοῦ σοφίαν ὁ πατήρ τῶν Θεῶν ἐπορίζετο ἐκ δύο κοράκιων, ὧν ὁ μὲν ἐκαλεῖτο Πνεῦμα, ὁ δ' ἕτερος Μνήμη. Οὗτοι τὴν ἡμέραν ὅλην διατρέχοντες τὴν περιφέρειαν τῆς Γῆς, ἐπανήρχοντο τὸ ἑσπέρας, καὶ καθήμενοι ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ὀδίνου, τῷ ἀνήγγελλον πᾶν ὅ,τι νέον εἶδον ἢ ἤκουσαν· διὸ ἐκαλεῖτο καὶ Πατήρ τῶν κοράκιων.

Σημ. τοῦ Μεταφρ.

ἐκεῖ τὴν τελείαν αὐτῶν ἐφαρμογὴν. Ἐπιστεύετο ὅτι αἱ ψυχαὶ ἔρχον ἐπὶ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν θυελλῶν, ἀλλ' ἡ δύναμις αὕτη δὲν ἐφηπλοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, διότι οὐδεὶς ποτε ἤρως ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς κατοικίας τῶν πατέρων του ἂν οἱ Βάρδοι δὲν ἐψάλλον ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἐπικηδεῖον ὕμνον, τὴν μόνον πρὸς ἐνταφιασμὸν ἀπαραίτητον τελετὴν. Μετὰ τὸν θάνατόν τινος ἐξέτεινον τὸ σῶμα ἐπὶ στρώματος ἐξ ἀργύλλου, καὶ κατεβίβαζον αὐτὸ ἐντὸς τάφου ἐξ ἡ ὁκτῶ παδῶν βάθους, θέτοντες παρ' αὐτῷ ἐὰν ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν πολεμιστῶν, ξίφος μετὰ δώδεκα βελῶν. Ἀκολουθῶς ἐκάλυπτον αὐτὸ δι' ἄλλου ὁμοίου στρώματος, ἐφ' οὗ ἐτίθετο κέρας ἐλάφου ἢ ἄλλου ζώου, ἢ καὶ ἐθυσιάζετο ἐνίοτε ἐπ' αὐτοῦ ὁ πιστότερος τῶν κυνῶν τοῦ τεθνηκότος. Τὸ ὅλον ἐκαλύπτετο διὰ γῆς ἐκλεκτῆς, δηλουμένης τῆς ἐκτάσεως τοῦ τάφου διὰ τεσσάρων λίθων ἐκτεινομένων κατὰ μῆκος τῶν τεσσάρων αὐτοῦ πλευρῶν.

Εἰς μόνος Βάρδος ἠδύνατο ψάλλον τὸν ἐπιτάριον ὕμνον ν' ἀνοίξῃ τὰς θύρας τοῦ ἐναερίου παλατίου, καὶ ἡ ἀμέλεια τῆς τελετῆς ταύτης ἐγκατέλειπε τὰς ψυχὰς ἐν τῇ ὁμιχλώδει λίμνῃ καὶ ἄλλων, τῶν ὁποίων αἱ ἀναθυμιάσεις κατέτρυχον τὰς δυστυχεῖς λησμονηθείσας ψυχὰς διὰ παντοίων νόσων. Ἐντεῦθεν καθορᾶται ὅποιος προσπαθείας κατέβαλλον οἱ Βάρδοι, ὅπως ἐμφυτεύσωσιν ἰδέας καθιστῶσας τὴν μεσολάβησιν αὐτῶν λίαν παραμυθητικὴν καὶ ἀπαραίτητον.

Οὐδόλως πιστεύοντες ὅτι ὁ θάνατος ἰσχύει νὰ διαρρήξῃ τοὺς σωματικούς καὶ ἠθικούς δεσμούς, ἐφρόνουν ὅτι αἱ ψυχαὶ ἐνδιέφεροντο εἰς πάντα τὰ εὐτυχῆ ἢ δυστυχῆ συμβάντα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ μενόντων αὐτῶν φίλων. Οὐδὲν ποτὲ ἔθνος ἀπένειμε πλείονα πίστιν εἰς τὰ φαντάσματα ἢ οἱ ἀρχαῖοι Βρεττανοί. Ἰδίως δὲ οἱ ὄρεινοὶ πολλάκις νύκτας ὅλας διήγον μετὰξὺ ἐρεικῶν, πεποιθότες ὅτι οἱ νεκροὶ διαλέγονται μετ' αὐτῶν διὰ τοῦ συριγμοῦ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς βροντῆς τῶν κερυκῶν. Ὅτε δὲ ὁ ὕπνος κατεκυρίευσεν αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῶν ὀνειροπολήσεών των, ἐθεώρουν τοὺς ἐρχομένους ὀνειρούς ὡς ἀσφαλεῖς περὶ τοῦ μέλλοντος οἰωνούς. Τ' ἀγαθὰ καὶ κακὰ πνεύματα δὲν ἐνεφανίζοντο ὁμοιοτρόπως εἰς τοὺς φίλους αὐτῶν, διότι τὰ μὲν ἐφαίνοντο ἐν ἡμέρᾳ καὶ εἰς τερπνὰς καὶ μονήρεις κοιλάδας, τὰ δὲ ἐν νυκτὶ ἐν μέσῳ ἀνέμων καὶ καταιγίδων. Ὁ θάνατος δὲν ἐξηφάνιζε τὰ θέληττα τῶν ὡραίων γυναικῶν, τῶν ὁποίων αἱ σκιαὶ διετήρουν ἀπαραλλάκτους τοὺς χαρακτῆρας τοῦ κάλλους των, αἱ διάφοροι κινήσεις αὐτῶν ἦσαν πλήρεις χάριτος, καὶ ὁ ἥρεμος ἦχος, ὃν ἐξέπεμπον διατρέχουσαι τὰ αἰθέρια διαστήματα, ἐξέφραζε τι ἡδονικὸν καὶ θελκτικόν. Προκειμένης δὲ μεγάλης τινὸς ἐπιχειρήσεως, ἐπίστευον ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν πατέρων αὐτῶν, κατερχόμεναι ἐκ τῶν νεφελῶν, προύλεγον δι' οἰωνῶν ἢ καὶ ἐμφανιζόμεναι, τὴν κακὴν ἢ εὐτυχῆ αὐτῆς ἐκβασιν.

Ἐκαστος ἐπίστευεν εἰς πολιοῦχόν τινα σκιάν παρακο-
λουθούσαν αὐτὸν πανταχοῦ, καὶ φαινομένην κατὰ τὰς τε-
λευταίας τῆς ζωῆς του στιγμᾶς, περίξ τοῦ τόπου εἰς ὃν
ᾧφειλε νὰ ἐκπνεύσῃ, καὶ ὃν ἐπλήρου τὸ φάντασμα ἐξ ὁμο-
γῶν θρηνηδῶν. Ἐν περιπτώσει δὲ θανάτου ἐξόχου τινὸς
προσώπου, αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνηκότων Βάρδων ἐψαλλον ἐπὶ
τρῆς νύκτας περὶ τὴν σκιάν αὐτοῦ. Ἐάν ὁ θανὼν ἀνῆκεν
εἰς τὴν τάξιν τῶν πολεμιστῶν, τὰ ὄπλα αὐτοῦ ἐφαίνοντο
βεβαμμένα ἐν αἵματι, καὶ τὸ πνεῦμά του ἐπασκέπτετο τὴν
γενεθλίαν γῆν, ἐνθα βλέποντες αὐτὸ οἱ πιστοὶ κύνες κλαυ-
θμηρῶς ὠλόλυζον.

Τὰ πλεῖστα τῶν φυσικῶν φαινομένων ἀπέδιδον εἰς τὰς
ἐπενεργείας τῶν πνευμάτων. Προσέβαλε τὰς ἀκοάς των ἡ
ἡχώ; Τὸ πνεῦμα τοῦ ὄρου ἀνταπεκρίνετο. Ὁ πρὸ τῶν
θελλῶν ὑπόκιφος ἦχος, ἦν ὁ μυκηθμός τοῦ πνεύματος
τῶν λόφων. Ἐάν αἱ κινύραι τῶν Βάρδων ἀντήχουν εἰς τὸν
ἀέρα, αἱ σκιαὶ διὰ τῆς λεπτῆς των ἀφῆς προὔλεγον τὸν
θάνατον ἐξόχου προσώπου· οὐδέποτε δὲ ἡγεμῶν τις ἢ βα-
σιλεὺς ἐγκατέλειπε τὴν ζωὴν πρὶν ἢ αἱ κινύραι τῶν Βάρ-
δων τῆς οἰκογενείας, ἀποδώσωσι τὸν προφητικὸν τοῦτον
ἦχον.

Εὐκόλως τις δύναται νὰ συμπεράνῃ πόσον παραμυθητι-
κὸν ἐφαίνετο τοῖς Βρεττανοῖς τὸ πληροῦν ὅλην τὴν φύσιν
ἀπὸ σκιᾶς προγόνων καὶ φίλων, ὅφ' ὧν ἀπαύστως ἐφρόνουν
ὅτι περιστοιχοῦντο, καὶ πόσον αἱ ιδέαι αὗται, μὲ ὅλην
τὴν μελαγχολίαν ἦν ἐνέπνεον, ἐπλήρουν καὶ προσεῖλκουν
τὴν φαντασίαν των θέλγους αὐτούς. Εἰς τὰς ιδέας δὲ
ταύτας ἀποδοτέον καὶ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τῇ Με-
γάλῃ Βρεττανίᾳ λατρευομένων τότε θεῶν. Ἡ δὲ γνώσις
τοῦ Ἥσου, Δίου, Πλούτωνος, Σαμόθου, Τευτάτου καὶ ἄλ-
λων θεῶν, προῆλθε πιθανῶς ἐξ ἐπιμιξίας αὐτῶν μετὰ ξένων
ἐθνῶν, ἐξ ὧν οἱ μὲν Πίκτορες καὶ Σάξονες μετέδωκαν αὐ-
τοῖς τὴν γνώσιν τῆς Ἀνδάνης θεᾶς τῆς Νίκης, οἱ δὲ Ῥω-
μαῖοι τινῶν ἐκ τῶν θεῶν οὓς ἐλάτρευον. Τὸ δὲ οἱκῶδες
ἔθιμον τοῦ προσφέρειν θύματα ἀνθρώπινα πρῶτοι οἱ Γαλά-
ται μετέφερον ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς μαρτυροῦσιν ὅ,τε Τάκιος
καὶ Δίων ὁ Κάσσιος. Ἐπεκτείνων τις παραιτέρω τὰς ἐρεῖ-
νας αὐτοῦ ἀπαντᾷ καὶ τινα ἔχνη φοινικικοῦ θρησκευματος·
διότι πάντα συντείνουσιν εἰς τὸ νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι οἱ
πρῶτοι οὗτοι τοῦ κόσμου ποντοπόροι, μετέβαινον εἰς Βρετ-
τανίαν, ὅπως μετὰ τῶν κατοίκων ἀνταλλάξωσι τὰ ἐμπο-
ρεύματα αὐτῶν διὰ κασσιτέρου. Ἀλλ' ἡμεῖς χωρὶς προσῶς
νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερίαν περὶ τῶν ἑτερογενῶν τού-
των λατρειῶν, θέλομεν ἐκθέσει ὅ,τι βεβαιώτερον ἡδυνήθη
νὰ μᾶς διασώσῃ ἡ ἱστορία περὶ τῶν τόσῳ περιφήμων κα-
ταστάντων Δρυϊδῶν, τοῦ μόνου γενικῶς παραδεδεγμένου
θρησκευματος, ὡς δεικνύουσι πάντα τὰ ἔθιμα καὶ αἱ πα-
ραδόσεις τῶν Βρεττανῶν.

I. A. T.

(ἐπεταὶ τὸ τέλος.)

Ο ΠΛΟΥΤΩΝ.

Ἀλληγορικὴ μυθιστορία

ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΑΝΔΗΣ

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Κατὰ τὸ σύνθηδες συνήχθημεν ὑπὸ τὴν δεινροσκιάδα.
Ἡ ἐσπέρα ἦτο θελλώδης, ὁ ἀὴρ βαρὺς καὶ ἡ ἀτμο-
σφαῖρα κεκαλυμμένη ὑπὸ μαύρων νεφῶν διασχίζομένων ὑ-
πὸ συνεχῶν ἀστραπῶν. Ἡδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ κατή-
φεια τῆς ἀτμοσφαιρᾶς εἶχε κυριεύσει τὰς καρδίας μας, ἀ-
νεπαίσθητος δὲ διατιθέμεθα εἰς δάκρυα. Ἡ Βέσπα ἰδίως
ἐφαίνετο κατεχομένη ὑπὸ θλίψεων σκέψεων. Ματαίως ὁ
Ἀββᾶς ὅστις ἐτρόμαξε διὰ τὰς διαθέσεις τῆς ὁμηγύρεως
ἐπάσχισε πολλάκις διὰ παντός μέσου νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν
συνεχῶς τοσοῦτον ζωηρὰν φίλην μας. Οὐδ' ἐρωτήσεις οὐδ'
ἀστεῖσμοι ἡδυνήθησαν νὰ τὴν ἀποσύρουν ἀπὸ τοῦς βεμβα-
σμούς της. Μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστραμμένους πρὸς τὸν οὐ-
ρανόν, περιφέρουσα τυχαίως τοὺς δακτύλους της ἐπὶ τῶν
τρεμουσῶν χορδῶν τῆς κιθάρας, ἐφαίνετο ἀπωλέσασα πᾶ-
σαν ιδέαν τῶν περιστοιχοῦντων αὐτὴν καὶ μὴ φροντίζουσα
εἰμὴ διὰ τοὺς κλαυθμηροὺς ἦχους οὓς ἀνέδιδε τὸ μουσικόν
τῆς ὄργανον καὶ τοῦ φαντασιώδους δρόμου ὃν τὰ νέφη ἐ-
λάμβανον. Ὁ καλὸς Πανόριος ἀποθάρρυνθεις ὑπὸ τῶν
ματαίων ἀποπειρῶν του ἀπεφάσισε νὰ ἀποτανθῇ πρὸς με.

— Ἐλθέ, ἀγαπητὲ Γεώργιε, ἐξάσκησον καὶ σὺ τὴν
δύναμιν τῆς φιλίας σου ἐπὶ τῆς ὡραίας ιδιοτρόπου. Ὑπάρ-
χει μεταξύ σας εἶδος τι συμπαθείας ἰσχυρότερον παντός
λόγου μου, καὶ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς σου ἀρκεῖ νὰ τὴν ἀπο-
σύρῃ ἀπὸ τοὺς βαθυτέρους διαλογισμούς της.

— Ἡ μαγνητικὴ αὕτη συμπάθεια περὶ ἧς μοὶ λέγεις, ἀ-
πῆντησα, ἀγαπητὲ Ἀββᾶ, προσέρχεται ἀπὸ τὴν ταυτότητα
τῶν ιδεῶν μας, ὑποφέρομεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐ-
σκέφθημεν περὶ τῶν ἰδίων πραγμάτων διὰ νὰ γνωρίσωμεν
ὁποῖαν τάξιν ιδεῶν μᾶς ἐπενθυμίζουσιν τὰ ἐξωτερικὰ περι-
στατικά. Στοιχηματίζω ὅτι μαντεύω ἂν ὅχι τὸ ἀντικεί-
μενον, τοῦλάχιστον τὴν φύσιν τῶν διαλογισμῶν της.

Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὴν Βέσπαν.

— Ἀγαπητὴ, τῇ εἶπον χαμηλῇ τῇ φωνῇ, δι' ὁποῖαν
τῶν ἀδελφῶν μας σκέπτεσαι;

— Διὰ τὴν πλέον ὡραίαν, μοὶ ἀπῆντησε, διὰ τὴν πλε-
ον ὑπερήφανον καὶ διὰ τὴν πλέον δυστυχῆ.

— Πότε ἀπέθανεν; ἐπανέλαβον ἐνδιαφερόμενος ἡδὴ εἰς
τὴν ζωσαν ἀνάμνησιν τῆς εὐγενοῦς μου φίλης, καὶ ἐπιθυ-
μῶν νὰ συμμερισθῶ διὰ τῆς θλίψεώς μου πεπρωμένον ὅπερ
δὲν ἡδύνατο νὰ μοὶ εἶναι ξένον.

— Ἀπέθανεν περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος χειμῶνος,